

OSZTATLAN TANÁRI ZÁRÓVIZSGA KOMPLEX TÉMAKÖRÖK ÉS IRODALOM

A, KÖZISMERETI TANÁRKÉPZÉS

1. Az oktatási rendszer
<ul style="list-style-type: none">
• Az iskolázottság történeti alakulása. Aktuális európai, uniós és globális hatások az oktatási rendszerek változásaiban.-A tudásalapú társadalom jellemzői és az élethosszig tartó tanulás. Napjaink oktatáspolitikai kihívásai.
• Az oktatási expanzió jelensége. A köznevelés, közoktatás, a szakképzés, a felnőttoktatás és a felsőoktatás hazai intézményrendszere és főbb jellemzői. Az oktatás társadalmi meghatározottsága és funkciói. Az iskolázottság szerepe a társadalmi mobilitásban.
• Esélyegyenlőség és méltányosság a pedagógiai gyakorlatban.
2. A köznevelés, közoktatás irányítása és szabályozása
<ul style="list-style-type: none">
• Az oktatáspolitikai és eszközrendszer. Az oktatásirányítás centralizált és decentralizált modelljei. Az oktatás tartalmi szabályozása történeti nézőpontból.
• Törvényi szabályozók az oktatás világában. A mai magyar iskolák működését meghatározó központi és helyi dokumentumok (Köznevelési törvény, közalkalmazotti törvény, NAT, kerettantervek, helyi tantervek, vizsgakövetelmények, SZMSZ, házirend stb.)
• Tervezési és tananyag-fejlesztési lehetőségek és kompetenciák a saját műveltségi területen. A pedagógus szakmai autonómiája és személyes felelőssége a mindennapi praxisban.
3. A tudás értelmezései, szerveződése és mérése
<ul style="list-style-type: none">
• A tudás értelmezései; történeti, szociológiai, pszichológiai és pedagógiai megközelítései. Elméletek a tudás szerveződéséről.
• Nemzetközi és hazai mérések (DIFER, országos kompetenciamérés, PISA, PIRLS, TIMSS) és főbb eredményeik. Az eredmények társadalmi hatásai és oktatáspolitikai konzekvenciái.
• A tudás speciális jellege, mérése, és a mérési eredmények gyakorlati jelentősége a saját műveltségi területen, illetve egy adott tantárgyban.
4. Képességek fejlődése és iskolai fejlesztése. Kompetencia- modellek és jelentőségük a nevelés és oktatás területén
<ul style="list-style-type: none">
• A képesség és a kompetencia fogalmának meghatározásai. A képességek és kompetenciák rendszerzése. Kompetenciamodellek. A képességkutatás néhány aktuális eredménye.
• A tudás alkalmazásának képessége és strukturális feltételei. Az alkalmazásképes tudás, mint társadalmi elvárás.
• Valamely kulcskompetencia szerepe, fejlődése és fejlesztési lehetőségei a saját műveltségi területen. Kiemelt figyelmet igénylő tanulók oktatásához/neveléséhez szükséges kompetenciák az integrációt végző pedagógus szempontjából.
5. A nevelés folyamata. Az egyéni különbségek szerepe a pedagógiai munkában
<ul style="list-style-type: none">
• A nevelés fogalma, folyamata, szinterei és intézményrendszere. A nevelés érintettjei; a diákok. A nevelő hatások típusai. Különleges bánásmódot igénylő tanulók csoportjai. A tanulási- és magatartászavarok. A hátrányos helyzet nevelésszociológiai megközelítése. A gyermekvédelemben élők sajátosságai. A magyarországi cigány/roma népesség és az iskola. A tehetséggondozás szerepe, jelentősége.
• Inklúzió a nevelésben. Törvények, rendeletek, és intézményi előírások a különleges bánásmódot igénylő tanulók csoportjaival kapcsolatban.

<ul style="list-style-type: none"> • Differenciálás a gyakorlatban a saját műveltségi területen.
<p>6. Értékek, célok, célképzés és célrendszerek a nevelés és oktatás folyamatában</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az érték, értékrend és értékorientáció fogalma, típusai és társadalmi funkciói. Pedagógiai célképzés és célrendszer. A rejtett tanterv. Az értékrend közvetítése és belsővé válása. • A pedagógus feladatai, lehetőségei és kompetenciái a célképzés tantárgyi és tanórai szintjén. • Értékkonfliktusok az iskolában.
<p>7. Az intézményes nevelés, oktatás tárgyi környezete, infrastruktúrája</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az iskolai téralakítás, a tanulási szinterek, a tárgyi környezet történeti változásai, szerepe az intézményes nevelésben, oktatásban. • A taneszköz-rendszer és tipológiája, info-kommunikációs technológiák, digitális taneszközök és pedagógiai alkalmazásuk. Az inkluzív oktatás tárgyi környezete és infrastruktúrája. • A saját műveltségi területen alkalmazható valamely taneszköz elemző bemutatása.
<p>8. A pedagógiai kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> • A pedagógiai kommunikáció fogalma, kommunikációelméleti megközelítései, pszichológiai és alkalmazott nyelvészeti alapjai. A tanár-diák kommunikáció jellemzői (pl. Pygmalion hatás, fekete pedagógia). • A nyelvi hátrány kérdésköre, az iskolai nyelvhasználat társadalmi sajátosságai. • A pedagógiai kommunikáció megfigyelése és elemzése. Kommunikációs konfliktusok az iskolában és a kommunikációs zavarok elhárításának módjai saját műveltségi területen.
<p>9. A pedagógus szakma jellemzői</p> <ul style="list-style-type: none"> • A pedagógusszerep történeti változásai. A pedagógusszakma fejlődéstörténete, a pedagógusképzés intézményesülése. A pedagógiai szaksajtó kialakulása és szerepe a szakma fejlődésében. • Pályaalkalmasság, a tanár személyisége. A pedagógusok társadalmi rekrutációja és karrierlehetőségei. A pedagógus életpályamodell. • Egyéni pályakép és képzési reflexió. A tanári szakma nehézségei: szerepkonfliktusok, a kiégés megelőzése.
<p>10. Tanulási, tanítási stratégiák és módszerek</p> <ul style="list-style-type: none"> • A stratégia és a módszer fogalma. Tanulási, tanítási stratégiák, módszerek és eljárások, történeti áttekintéssel, kutatások tükrében. • Alternatív pedagógiák, pedagógiai alternatívák. • Adott műveltségi terület, illetve tantárgy módszertani sajátosságai.

KÖTELEZŐ IRODALOM

1. Az oktatási rendszer

Fehérvári Anikó, Imre Anna, Tomasz Gábor (2011): Az oktatási rendszer és a tanulói továbbhaladás. In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.133-196.
<http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>

Fehérvári Anikó (2015): Társadalmi mobilitás és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 183-209. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Kozma Tamás (2015): Az oktatási rendszer szociológiája. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlilocki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. 79-101. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Mészáros István, Németh András, Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Budapest.

Nahalka István: Az oktatás társadalmi meghatározottságának értelmezési keretei. In: Falus Iván (szerk.) (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 37-54. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Pusztai Gabriella: Tőkeelméletek az oktatáskutatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 137-160. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Varga Aranka: Esélyegyenlőség és inklúzió az iskolában. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlilocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlilocki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015. 241-273. <http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Zolnay János (2015): A roma diákok esélyei a közoktatásban. In: Orsós Anna (szerk.) *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlilocki Henrik Szakkollégium 249-270.

2. A köznevelés, közoktatás irányítása és szabályozása

110/2012 (VI.4.) Kormányrendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. *Magyar Közlöny*, 66.szám 10635-10848.

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV

A közoktatástól szóló 1993. évi LXXIX. törvény:
http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=19431

Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.) (2011): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>

Ballér Endre: A tanterv. In: Falus Iván (szerk.) (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 191-216.

Kaposi József (2013): A tartalmi szabályozás hazai változásai (2011-2013). *Új Pedagógiai Szemle*, 9-10. sz. 14-37.

3. A tudás értelmezései, szerveződése és mérése

Csapó Benő (2012) (szerk.): *Mérlegen a magyar iskola*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Golnhofér Erzsébet (2003): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 385-412.

Lannert Judit: Hatékonyság, eredményesség és méltányosság a közoktatásban. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlisslocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 295-321.
<http://mek.oszk.hu/14500/14566/>

Nahalka István (2002): *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Oktatási Hivatal (2015): *A PISA és az Országos kompetenciamérés tanulságai* OH, Budapest.
https://www.oktatas.hu/koznevelés/meresek/aktualis_informaciok/pisa_okm_tanulsagai

4. Képességek fejlődése és iskolai fejlesztése. Kompetencia- modellek és jelentőségük a nevelés és oktatás területén

Demeter Kinga (szerk.) (2006): *A kompetencia*. <http://ofi.hu/tudastar/tanulas-tanitas/kompetencia>

Csapó Benő (2003): *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Kocsis Mihály, Mrázik Julianna, Imre Anna (szerk.) (2012): Megközelítési módok a tanári kompetenciák leírásához. In: Kocsis Mihály – Sági Matild (szerk.): *Pedagógusok a pályán*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 61-76.

Molnár Gyöngyvér (2016): A dinamikus problémamegoldó képesség mint a tudás elsajátításának és alkalmazásának képessége. *Iskolakultúra*, XXVI. 5. 3-16.

Nagy József (2007): *Kompetenciaalapú, kritériumorientált pedagógia*. Mozaik Kiadó, Szeged.

Nagy József (2010): *Új pedagógiai kultúra*. Mozaik Kiadó, Szeged.

Makádi Mariann (2009): *A kompetenciaalapú pedagógia lehetőségei*. Tanári kézikönyv. Mozaik Kiadó, Szeged.

5. A nevelés és folyamata. Az egyéni különbségek szerepe a nevelő, oktató munkában

Csépe Valéria (2008): A különleges oktatást, nevelést és rehabilitációs célú fejlesztést igénylő (SNI) gyermekek ellátásának gyakorlata és a szükséges teendők. In: Fazekas. Köllő – Varga (szerk.): *Zöld könyv a magyar közoktatás megújításáért*. Ecostat, Budapest. 139-166. <http://oktatas.magyarorszagholnap.hu/images/ZKTartalom.pdf>

Cserti Csapó Tibor, Orsós Anna (2013): A mélyszegénységben élők és a cigányok/romák. In: Varga Aranka (szerk.): *Esélyegyenlőség a mai Magyarországon*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs. 99-120. <http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/cserti-csapo-tibor-orsos-anna-melyszegenyse-gyermekszegenyse-g-a-ciganyok-romak-helyzete-es-eselyegyenlosege.pdf>

Golnhofer Erzsébet (2003): A tanuló. In: Falus Iván (szerk.) (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch03s04.html

Nagy József (2000): *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, Budapest.

Mayer József, Kőpatakiné Mészáros Mária (szerk.) (2011): *A szavak és a tettek. Sajátos nevelési igényű tanulók a közoktatásban a 21. század első évtizedében Magyarországon*. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.

Hajdu Tamás – Kertesi Gábor – Kézdi Gábor (2015): Roma fiatalok a középiskolában. In: Orsós Anna (szerk.) (2015): *A romológia alapjai*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium. 209-248.

Vajda Zsuzsanna, Kósa Éva (2005): *Neveléslélektan*. Osiris, Budapest.

Varga Aranka (2015): *Az inklúzió szemlélete és gyakorlata*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium

6. Értékek, célok, célképzés és célrendszerek a nevelés és oktatás folyamatában

Kotschy Beáta (2003): Az oktatás célrendszere. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika: Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 137–164. Online: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Halász Gábor (2013): Az oktatáskutatás globális trendjei. *Neveléstudomány: Oktatáskutatás Innováció*, 1.1.64-90.

Meleg Csilla (2015): Nevelésszociológia problémakörök és nézőpontok. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlisslocki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 19-47.

Halász Gábor (2012): A pedagógiai rendszerek általános hatás – és bevéltásvizsgálati rendszere. In: Falus Iván, Környei László, Németh Szilvia, Sallai Éva (szerk.): *A pedagógiai rendszer. Fejlesztők és felhasználók kézikönyve*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Budapest, 2012. 209-243.

Torgyik Judit: Multikulturalizmus, interkulturális nevelés. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 2015. 161-181.

7. Az intézményes nevelés, oktatás tárgyi környezete, infrastruktúrája

Fischerné Dárdai Ágnes, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia, Szűcs-Rusznak Karolina (2015): Tankönyvek, taneszközök a nevelés történetében. Comeniustól a kísérleti tankönyvekig. In: Vörös Katalin (szerk.): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. 2015.

http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/tanknyvek_taneszkzk_a_nevels_trtnetben_comeniustl_a_ksrleti_tanknyv.html

Kojanitz László (szerk.) (2014): *A tankönyvek új generációja. A kísérleti tankönyvek fejlesztésének koncepcionális háttere*.

http://www.ofi.hu/sites/default/files/attachments/a_tankonyvek_uj_generacioja_koncepcio_0.pdf

Németh András (2015): Az iskolai tér, iskolaépítészeti. A tanterem és berendezésének története. In: *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Szerk.: Vörös Katalin PTE, Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/az_iskolai_tr_iskolapszet.html

Molnár Gyöngyvér (2008): A 21. század iskolájának berendezése. In: Kárpáti Andrea, Molnár Gyöngyvér, Főző Attila László, Tóth Péter (szerk.): *A 21. század iskolája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 9-41.

Petriné Feyér Judit (2003): Az oktatás eszközei, tárgyi feltételei. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 317-336.

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

8. A pedagógiai kommunikáció

Huszár Ágnes (2015): A nyelvi szocializáció és az iskola. In: Varga Aranka (szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015. 273-293.

M. Nádasi Mária, Hunyady Györgyné (2014): Fekete pedagógia. Diszfunkcionális pedagógiai hatások az iskolában. In: Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (szerk.) (2014): *Az iskolakép változatai és változásai*. ELTE Eötvös Kiadó, Bp. 65-73. http://www.eltereader.hu/media/2014/06/Hunyady_Nadasi_Az-iskolakep_READER.pdf

Vörös Anna (2004): Osztálytermi kommunikáció, tanár-diák interakciók. In: N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris, Budapest. 395-417.

Zrinszky László (2002): *Gyakorlati pedagógiai kommunikáció*. ADU-FITT IMAGE, Budapest.

9. A pedagógus szakma jellemzői

Falus Iván (2003): A pedagógus. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 79 - 99.

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Fehérvári Anikó (szerk.) (2016): *Merre tart a pedagógusszakma?* OFI Budapest.

<http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/pedagoguskutatasok.pdf>

Máthé Borbála (2014): A kiégésről röviden. In: Karlovitz János Tibor, Torgyik Judit (szerk.) (2014): *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. International Research Institute, Komárno. 449-458. <http://www.irisro.org/pedagogia2013januar/0507SupliczSandor.pdf>

Németh András (2015): A pedagógusképzés és pedagógusszerep története. A pedagógus szakma kialakulása és differenciálódása; a pedagógusokkal szemben megfogalmazott elvárások a történelem során. In: Vörös Katalin (szerk.) (2015): *Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_pedagoguskpz_s_pedagogusszerep_trtnete.html

Szivák Judit (2003): A kezdő pedagógus. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika: Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

10. Tanulási és tanítási stratégiák, módszerek

Arató Ferenc, Varga Aranka (2006): *Együtt-tanulók kézikönyve – Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtelmeibe*. PTE BTK, Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. Újabb kiadások: Educatio Társ. Szolg. Kht., Budapest, 2008. és Mozaik Kiadó, Szeged, 2012.

Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák, különbségek*. Tankönyvkiadó, Budapest. 33-42, 197-208.

Dezső Renáta Anna (szerk.) (2014): *Differenciált tanulásszervezés a többszörös intelligenciák elméletének alkalmazásával*. Pécsi Tudományegyetem BTK Neveléstudományi Intézet, Pécs. <http://mek.oszk.hu/13600/13617/13617.pdf>

Falus Iván (2003): Az oktatás stratégiai és módszerei. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 243-292.

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

Nahalka István (2003): A tanulás. In: Falus Iván (szerk.): *Didaktika: Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_42498_2/ch14s02.html

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Az oktatási rendszer

Halász Gábor (2011): Oktatáspolitikai az első évtizedben In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról*, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 17-33. <http://www.ofi.hu/kiadvanyaink/jelentes-2010/11-oktataspolitika>

Halász Gábor (2013): Az oktatáskutatás globális trendjei. *Neveléstudomány: Oktatókutató Innováció*, 1.1.64-90.

Havas Gábor (2008): Esélyegyenlőség, deszegregáció. In: *Zöld Könyv a magyar közoktatás megújításáért*. ECOSTAT Kiadó, Budapest, 121–139.

Neumann Eszter, Vida Júlia (2012): PISA-hatások Európában. *Educatio*, 3. sz. 361-371.

2. A köznevelés, közoktatás irányítása és szabályozása

Bárdossy Ildikó (2011): *Lehetséges kérdések és válaszok a curriculumfejlesztéshez*. PTE, Pécs.

http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/curriculum/v_3_5_az_oktatas_a_helyi_curriculum_rtkelse

Balogh Miklós (2015): A hazai közoktatás finanszírozása az ezredfordulót követően. In: Györgyi Zoltán, Simon Mária és Vadász Viola (szerk.): *Szerep- és funkcióváltások a közoktatás világában*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 93–114.

Bánkuti Zsuzsanna, Lukács Judit (szerk.) (2015): *Tanterv, Tankönyv, Vizsga*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.

Györgyi Zoltán (2016): Közoktatás-irányítási változatok. *Új Pedagógiai Szemle*, 5-6.sz. 17-40.

Fehérvári Anikó (2011): Normatív finanszírozás az oktatásban 2000 és 2009 között. *Új Pedagógiai Szemle*, 6. sz. 21-34.

Palotás Zoltán – Jankó Krisztina (2011): A közoktatás irányítása. In: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.) (2011): *Jelentés a magyar közoktatásról*, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.69-108. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>

Reményi Judit (2015): *Tanterv és standardok viszonya a nemzetközi gyakorlatban*. <http://ofi.hu/publikacio/tanterv-es-standardok-viszonya-nemzetkozi-gyakorlatban>

Réti Mónika (2016): *A tanterv szerepe és lehetőségei a tartalmi szabályozásban - nemzetközi kitekintés alapján*. <http://ofi.hu/tema/80/publication>

Vass Vilmos (2000): Az oktatás tartalmi szabályozása. *Iskolakultúra*, 6-7. 48-57.

3. A tudás értelmezései, szerveződése és mérése

Balácsi Ildikó és mtsai (2013): *PISA 2012 Összefoglaló jelentés*. Budapest, Oktatósi Hivatal

Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák - különbségek. Egy differenciális tanításemélet vázlat.* OKKER Kiadó, Budapest.

De Corte, Eric (2010): Historical developments in the understanding of learning. In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds) *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice.* OECD Centre for Educational Research and Innovation. 35-68.
http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page70

Kádárné Fülöp Judit (2015): Nemzetközi tudásmérés - hazai oktatáspolitikai. *Educatio*, 2.sz.

Kákonyi Luca (2015): *Érettségi vizsgák a XXI század elején. Nemzetközi kitekintés.*
<http://ofi.hu/publikacio/erettsegi-vizsgak-xxi-szazad-elejen-nemzetkozi-kitekintes>

Pléh Csaba (2010): Tudás és kompetencia viszonya a tanulás és tanítás tudományában. *Iskolakultúra*, 4. 37-41.o. <http://epa.oszk.hu/00000/00011/00147/pdf/2010-04.pdf>

Pintér Róbert (szerk.) (2007): *Az információs társadalom.* Gondolat – Új Mandátum Kiadó, Budapest. <http://mek.nif.hu/05400/05433/05433.pdf>

Réthy Endréné (2011): *Tanári teljesítmény-visszajelzés hatása a tanulók személyiségére.* Comenius Oktató és Kiadó Kft. Pécs.

Stéber Orsolya, Kereszty Orsolya (2015): Az informális tanulás értelmezései a XXI. században. *Új Pedagógiai Szemle*, 9-10.sz. <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/lapszamok/2015-9-10>

4. Képességek fejlődése és iskolai fejlesztése. Kompetencia- modellek és jelentőségük a nevelés és oktatás területén

Habók Anita (2011): A tanulás tanulásának vizsgálata általános iskolások körében. *Magyar Pedagógia*, 111. évf. 3. sz. 207-224.

Kovácsné dr. Nagy Emese (2014): *Gondolkodásfejlesztés táblajátékkal.* Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.
http://tehetseg.hu/sites/default/files/konyvek/geniusz_33_net_teljes.pdf

Lakatosné Török Erika, Kárpáti Andrea (2009): Az informatikai kompetencia, a pedagógiai gyakorlat és az innovációs sikeresség összefüggései az Európai Digitális Tananyagportál magyar kipróbálói csoportjában. *Magyar Pedagógia*, 3. sz. 227-259.

Nagy József (szerk.) (2007): *Kompetenciaalapú kritériumorientált pedagógia.* Mozaik Kiadó, Szeged.

Nagy József (2000): A kritikus kognitív készségek és képességek kritériumorientált fejlesztése. *Új Pedagógiai Szemle*, 7-8.255-269.

Molnár Gyöngyvér (2016): A dinamikus problémamegoldó képesség mint a tudás elsajátításának és alkalmazásának képessége. *Iskolakultúra*, XXVI. 5. 3-16.

Pukánszky Béla (2011): A tanári kompetenciák problémátörténete. In: Albert S. et al. (szerk.): *A tanári kompetenciákról*. Selye János Egyetem, Komárom, 29-64.

Szivák Judit (2010): *A vita: A vitakultúra fejlesztése. Szociális kompetenciák fejlesztése a vita segítségével*. (Oktatás-módszertani Kiskönyvtár; 12.) Gondolat Kiadó, Budapest. 2010.

5. A nevelés és folyamata. Az egyéni különbségek szerepe a nevelő, oktató munkában

Berkovits Balázs, Oblath Márton (2008): A gyógypedagógiától a szociológiáig és tovább. A „fogycatékosság” és a „szociális hátrány” kapcsolatának diskurzusai és politikája. In: Eröss Gábor, Kende Anna (szerk.) (2008): *Túl a szegregáción*. L'Harmattan, Budapest. 21-47.

Imre Anna (2012): Fejlesztő értékelés az általános iskolákban. *Educatio*, 3. sz. 386-400. o.

Kozma Tamás (2001): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Kron, Friedrich (2003): *Pedagógia*. Osiris Kiadó, Budapest. 73-89.; 250-3478.

Mayer József (2008): *Adaptációs kézikönyv az intézmény szintű tanulói beilleszkedés elősegítéséhez*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.
<http://mek.oszk.hu/12900/12917/12917.pdf>

Mayer József, Köpatakiné Mészáros Mária (szerk.) (2011): *A szavak és a tettek. Sajátos nevelési igényű tanulók a közoktatásban a 21. század első évtizedében Magyarországon*. OFI Budapest.

Mrázik Julianna (2015): *Nevelés és iskola: A nevelés pedagógiai antropológiai és összehasonlító megközelítése*. Ad Librum, Budapest.

N. Kollár Katalin – Szabó Éva. (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest.

Kovács Mónika (2014): Nemi sztereotípiák és előítéletek az iskolában. In: Gordon Györi János (szerk.) (2014): *Tanárok interkulturális nézetei és azok hatása az osztálytermi munkára. A multikulturális és interkulturális szemlélet elméleti alapjai és történeti vonatkozásai az oktatásban*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 45-51.
http://www.eltereader.hu/media/2014/09/gyori-II-beliv_reader.pdf

Pető Ildikó (2003): Inklúzió a nevelésben. *Iskolakultúra*, 10. sz. 3-12.

Pukánszky Béla (1995): Segítő nevelés a pedagógia történetében. *Magyar Pedagógia*, 3-4. 333-342.

Ranschburg Jenő (1998): *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Réthy Endréné:(2013): *Befogadás, méltányosság, az inkluzív pedagógia rendszere*. Comenius Oktató és Kiadó Kft. Pécs, 2013

Varga Aranka (szerk.) (2015): *Inkluzív pedagógia – oktatói segédanyag I-II*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs. kiemelten az alábbiak:

Forray R. Katalin – Trendl Fanni: A cigányság iskolázottsága és támogató programok.

Andl Helga: Hátrányos helyzet. <http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/95/>

Vida Gergő (2015): A tanulási zavarok hazai kategorizálásnak problémái. *Autonómia és Felelősség* 2015. 3. sz. <http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/05-autonomia-es-felelosseg-pte-btk-ni-2015-03szam.pdf>

6. Értékek, célok, célképzés és célrendszerek a nevelés és oktatás folyamatában

Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák - különbségek. Egy differenciális tanításmélet vázlat*. OKKER Kiadó, Budapest.

Báthory Zoltán (2002): Változó értékek, változó feladatok. A PISA 2000 vizsgálat néhány oktatáspolitikai konzekvenciája. *Új Pedagógiai Szemle*, 52.évf.. 9. sz. 9–20.

Pikó Bettina (szerk.) (2010): *Védőfaktorok nyomában. A káros szenvedélyek megelőzése és egészségfejlesztés serdülőkorban*. L'Harmattan, Budapest.

Halász Gábor, Balázs Éva, Fischer Márta, Kovács István Vilmos (szerk.) (2011): *Javaslat a nemzeti oktatási innovációs rendszer fejlesztésének stratégiájára*. OFI Budapest.

Nagy Eszter, dr. Nagy Lászlóné (2014): A fenntarthatóság pedagógiájának elemei és megjelenésük a központi tantervekben a bevezető, kezdő és alapozó iskolaszakaszokban. *A Biológia Tanítása*, XXII. évf. 1. sz. 3-17.
http://www.mozaik.info.hu/Homepage/pdf/folyoirat/A_biologia_tanitasa_2014-1.pdf#page=31

Nagy Mária (2001): Felkészítés az iskolai gyakorlatra a cigány tanulók nevelése, oktatása területén. *Iskolakultúra*, 12. sz. 43-57.

Óhidy Andrea (2014): A Lifelong Learning - paradigma a németországi és a magyarországi neveléstudományi vitában 1996–2005 között. *Magyar Pedagógia*, 114. évf. 1. sz. 2-23.

Szüdi János (2004): Házirendek a nevelési-oktatási intézményekben I-II-III. *Új Pedagógiai Szemle* 7-8.; 9. és 10. számok

7. Az intézményes nevelés, oktatás tárgyi környezete, infrastruktúrája

Benedek András (szerk.) (2013): *Digitális pedagógia 2.0*. Typotex Kiadó, Budapest.

Benedek András, Golnhofér Erzsébet (szerk.) (2014): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből 2013*. Tanulás és környezete. MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság, Budapest.

Dárdai Ágnes, Dévényi Anna, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia (2014): Tankönyvkutatás, tankönyvfejlesztés külföldön I. *Történelemtanítás*, (XLIX.) Új folyam

V. 2-4. szám. <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2014/12/dardai-agnes-devenyi-anna-marhoffer-nikolett-molnar-kovacs-zsofia-tankonyvkitatas-tankonyvfejleszt-es-kulfoldon-i-05-02-02/>

Dárdai Ágnes, Dévényi Anna, Márhoffer Nikolett, Molnár-Kovács Zsófia (2015): Tankönyvkitatas, tankönyvfejlesztés külföldön II.: (A nemzetközi tankönyvelméleti kutatások elméleti és módszertani kérdései) *Történelemtanítás*, L. Új folyam VI.:(1-2.) <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2015/07/dardai-agnes-devenyi-anna-marhoffer-nikolett-molnar-kovacs-zsofia-tankonyvkitatas-tankonyvfejleszt-es-kulfoldon-ii-06-01-02/>

Dumont, Hanna - Istance, David (2010): Analyzing and designing learning environments for the 21st century. In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds): *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation.19-34. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4

Dumont, Hanna - Istance, David (2010): Future directions for learning environments in the 21st century. In:Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds): *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation. 317-338. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4

Fehér Katalin (2000): Az első magyar nyelvű tankönyvek. *Könyv és Nevelés*, II. évf. 1. Sz

Hunya Márta (2005): A virtuális tanítási környezet. *Iskolakultúra*. 10. sz. 53-69.

Katona András (2010): Tankönyvvita a 12. osztályos történelemtankönyvekről. *Könyv és Nevelés*, XII. évf. 3. sz. http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/tankonyvvita_a_12_osztalyos_tortenelemtankonyvekrrol

Kojanitz László (2007): A tankönyvek minőségének megítélése. *Iskolakultúra*, XVII. évf. 6-7. sz. 114-126.

Kojanitz László (összeállította) (2014): *A tankönyvek új generációja. A kísérleti tankönyvek fejlesztésének koncepcionális háttere*. http://www.ofi.hu/sites/default/files/attachments/a_tankonyvek_uj_generacioja_koncepcio_0.pdf

Komenczi Bertalan (2009): *Elektronikus tanulási környezetek*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Kőfalvi Tamás (2006): *e-Tanítás. Információs és kommunikációs technológiák felhasználása az oktatásban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Nádasi András (2011): A megfelelő média kiválasztása. *Könyv és Nevelés*, 1. sz. http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/a_megfelelo_media_kivalasztasa

Nyíri Kristóf (2006): Virtuális pedagógia – a 21. század tanulási környezete. *Új Pedagógiai Szemle*, 7-8. sz. 30-39.

8. Pedagógiai kommunikáció

Antalné Szabó Ágnes (2006): *A tanári beszéd empirikus kutatások tükrében*. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest.

Balázs Sándor (2000): *A pedagógiai kommunikációs képességek fejlesztésének elméleti és gyakorlati problémái*. Okker Kiadó, Budapest.

Buda Béla: Kommunikáció az osztályban. In: Mészáros Aranka (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997, 13-22.

Cserné Adermann Gizella (2006): *Önbeteljesítő jóslatok az iskolában és a családban*. Edenscript, Pécs.

Herbszt Mária (2010): *A tanári beszédmagatartás*. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek 01.) Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Szeged.

Horváthová Kinga, Szőköl István (2016): *A pedagógiai kommunikáció*. Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Komárom.

Sáfrányné Molnár Mónika (2016): A verbális tanári instrukciók az osztálytermi diskurzusban. I. *Anyanyelv-pedagógia IX. évf. 2.* <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=624>

Szöke-Milinte Enikő: A pedagógiai kommunikáció értelmezései. In: Karlovitz János Tibor, Torgyik Judit (szerk.) (2014): *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. International Research Institute, Komárno. 241-248.
<http://www.irisro.org/pedagogia2013januar/0309SzokeMilinteEniko.pdf>

Vörös Anna (2004): Osztálytermi kommunikáció, tanár-diák interakciók. In: N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris, Budapest. 395-417.

9. A pedagógus szakma jellemzői

Bárdossy Ildikó, Dudás Margit (2016): Tanulási folyamatok lehetséges útja a tanárképzésben. In: Garai Imre, Vincze Beatrix és Szabó Zoltán András: *Hiteles pedagógia. Tanulmányok Golnhofér Erzsébet tiszteletére*. Eötvös Kiadó, ELTE, Budapest, 36-45.

Galántai László, Hüber Gabriella (2015): A felejtés kritikája. A neveléstörténet fókuszja a kompetencia alapú tanárképzésben. In: Neveléstörténet az osztatlan tanárképzésben. Szerk.: Vörös Katalin, PTE Pécs. http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/13/a_felejtis_kritikja_a_nevelstrtnet_fkusza_a_kompetencia_alap_tanrkpzsben.html

Csapó Benő (2016): A tanárképzés és az oktatás fejlesztésének tudományos háttere. *Iskolakultúra*, XXVI. évf. 2. sz. 3-18.

Falus Iván (szerk.) (2007): *A tanárrá válás folyamata*. Gondolat Kiadó, Budapest.

Füzi Beatrix (2015): A tanári szerepmódel fejlesztésében rejlő lehetőségek. *Neveléstudomány / Oktatás–Kutatás–Innováció* 4. sz. 38-56.
http://nevelestudomany.elte.hu/downloads/2015/nevelestudomany_2015_4_38-56.pdf

- Halász Gábor (2015): *Pedagógusszakma, pedagógusmunka és személyes adottságok*. Oktatási Hivatal, Budapest.
- Huszár Zsuzsanna (2014): Diplomás pályakép és képzési reflexió – a pályakövetés első intézményi eredményei a pedagógusképzés területén a Pécsi Tudományegyetemen. In: *Diplomás Pályakövető Rendszer tanulmánykötet 2014*. Szerk.: Kuráth G., Héráné Tóth A., Sipos N. PTE Rektori Hivatal Marketing Osztály Pécs, 2014. 123-156. https://pte.hu/sites/pte.hu/files/files/Egyetemunk/Tenyek_adatok/dpr_tankot_2014_fin.pdf
- Kéri Katalin (szerk., 2015): *Az európai pedagógusképzés metszetei*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet, Pécs.
- Kéri Katalin (1996): Adalékok a pedagógusok etikai kódexének elkészítéséhez. In: Hoffman Rózsa (szerk.): *Pedagógus-élet*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 34-44. <http://kerikata.hu/publikaciok/text/etikakod.htm>
- Németh András (2015): A neveléstudomány nemzetközi modelljei és tudományos irányzatai. *Magyar Pedagógia* 115. évf. 3. sz. 255-294.
- Nikitscher Péter (2016): *Milyen a jó pedagógus? – elvárások, szerepek, kompetenciák az empirikus kutatások tükrében*. <http://ofi.hu/publikacio/milyen-jo-pedagogus-elvarasok-szerepek-kompetenciak-az-empirikus-kutatasok-tukreben>
- Nyíró Zsuzsanna (2006): A tanári szakma Európában: sajátosságok, trendek és aggodalmak. A tanári szakmát érintő reformok: történeti áttekintés (1975–2002). *Új Pedagógiai Szemle*, 12. sz. 77-88
- Polónyi István (2016): A neveléstudomány helyzete. *Iskolakultúra*, XXVI. 47-20.
- Sági Matild -Varga Júlia (2011): Pedagógusok. In: Balázs Éva- Kocsis Mihály-Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 295-324. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>
- Sági Matild (2011): A pedagógusok szakmai továbbfejlesztésének hazai gyakorlata nemzetközi tükrében. In: Sági Matild (szerk.): *Erők és eredők. A pedagógusok munkaerőpiaci helyzete és szakmai továbbfejlesztése: nemzetközi kitekintés és gyakorlat*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 47-85.
- Suplicz Sándor (2014): A tanári minőség jegyei karakterrajzokban és esettanulmányokban. In: Karlovitz János Tibor – Torgyik Judit (szerk.) (2014): *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. International Research Institute, Komárno. 437-448. <http://www.irisro.org/pedagogia2013januar/0507SupliczSandor.pdf>
- Szivák Judit (2010): *A reflektív gondolkodás fejlesztése. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége*. http://tehetseg.hu/sites/default/files/04_kotet_net.pdf
- Szivák Judit (2014): *Reflektív elméletek, reflektív gyakorlatok*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Török Balázs – Szekszárdi Júlia – Mayer József (2011): Az iskolák belső világa. In: Balázs Éva- Kocsis Mihály-Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 273-294. <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>

Veroszta Zsuzsanna (2012): A tanári pályaelhagyás szaktárgyi mintázatai. *Educatio*, 21. évf. 4.sz. 607-618.

Veroszta Zsuzsanna (2015): Pályakép és szelekció a pedagóguspálya választásában. *Educatio*, 24. évf. 1. sz. 47– 62.

10. Tanulási, tanítási és nevelési stratégiák és módszerek

Balogh László (1998): *Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.

Balogh László (2016): *Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai: Kézikönyv az egyéni tehetségfejlesztő programok kidolgozásához és megvalósításához*. Didakt Kiadó, Debrecen.

Bárdos Jenő (2012): A tantárgy-pedagógiák szerkezete, megítélésük kritériumai. *Magyar Pedagógia*, 112.évf. 2. sz. 61-75.

Bárdossy Ildikó, Dudás Margit, Pethőné Nagy Csilla és Priskinné Rizner Erika (2002): *A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei*. PTE, Pécs – Budapest. http://pedtamop412b.pte.hu/files/tiny_mce/File/KG1.pdf

Bárdossy Ildikó, Dudás Margit, Pethőné Nagy Csilla, Priskinné Rizner Erika (2003): *Kooperatív pedagógiai stratégiák az iskolában IV*. PTE BTK TI, Pécs. <http://pedtamop412b.pte.hu/menu/40/26>

Bárdossy Ildikó, Dudás Margit (2010): *A tanulás tervezése és értékelése*. Pécsi Tudományegyetem BTK, Pécs. http://www.educatio.hu/nyilvanossag/hirek_kozlomenyek/eselyegyenloseg_programcsomagok.

Csordás Ildikó és mtsai (szerk.) (2015): *IKT eszközökkel támogatott projektpedagógia*. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Digitális Pedagógiai Osztály, IKT Módszertani Iroda, Budapest. http://dlsulinet.educatio.hu/download/letolthetodokumentumok/ikt_muhely_2014.pdf

Hunya Márta (2009): Projekt módszer a 21. században I. *Új Pedagógiai Szemle*, 11. 75-96

Kagan, Spencer (2001): *Kooperatív tanulás*. Önkönet Kft. Budapest.

Kőrösné Mikis Márta (2000): Az innovatív pedagógiai gyakorlat definíciója. *Új Pedagógiai Szemle*, 50. évf..11. sz. 60-70.

Mayer, Richard E. (2010): Learning with technology In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (Eds) *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation. 179-198.

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4

Mező Ferenc (2004): *A tanulás stratégiája diákoknak és felnőtteknek*. Pedellus Novitas Kft. Debrecen.

Molnár Edit Katalin (2015): A tanári tervezés tanulásának és tanításának vizsgálata. *Új Pedagógiai Szemle*, 11-12.sz.

K. Nagy Emese (2015): A Komplex Instrukciós Program mint státuszkezelő eljárás. *Iskolakultúra*, 5. 33-46

Nahalka István (szerk.) (2006): *Hatékony tanulás. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése*. III. ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest.

Novák Géza Máté (2016): Dráma és pedagógia. A drámapedagógia aktuális kérdéseiről. *Neveléstudomány Oktatás–Kutatás – Innováció*. 2. sz. 43-52.

http://nevelstudomany.elte.hu/downloads/2016/nevelstudomany_2016_2_43-52.pdf.

Petriné Feyér Judit (2004): *A problémaközpontú csoportmunka*. Gondolat Kiadói Kör, Budapest.

Revákné Markóczi Ibolya és Nyakóné Juhász Katalin (szerk.) (2011): *A természettudományok tanításának elméleti alapjai*. Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok, Debrecen.

Slavin, Robert. E.(2010): Co-operative learning: what makes group-work work? In: Dumond, H., Istance, D., Benavides, F. (eds): *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. OECD Centre for Educational Research and Innovation. 161-178.

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/the-nature-of-learning_9789264086487-en#.WRwxNjclHIU#page4

Szélpál Szilveszter, Kopasz Katalin (2016): A kutatásalapú tanulás alkalmazása a tehetséggondozásban. *Iskolakultúra*, 26.3. 109-116.

Szivák Judit (2010): *A vita: A vitakultúra fejlesztése. Szociális kompetenciák fejlesztése a vita segítségével*. (Oktatás-módszertani Kiskönyvtár; 12.) Gondolat Kiadó, Budapest. 2010.

Tuba Márta (2012): A kooperatív csoportmunka tanulásirányítása. *Anyanyelv-pedagógia V. évf. 4.* <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=419>

25/2017. (05. 29.) számú határozat:

A Tanárképző Központ Tanácsa egyhangúlag (14 igen, 0 nem, 0 tartózkodás mellett) határozott arról, hogy támogatja az osztatlan tanárképzés záróvizsga témaköreinek és a hozzá kapcsolódó kötelező és ajánlott irodalomjegyzék elfogadását.

A további szakirodalom a szakmódszertanosok javaslatainak függvényében rögzíthető.

26/2017. (05. 29.) számú határozat:

A Tanárképző Központ Tanácsa egyhangúan (13 igen, 0 nem, 0 tartózkodás mellett) határozott arról, hogy támogatja az *osztatlan tanárképzés záróvizsga témaköreihez kapcsolódó szakmódszertani irodalomjegyzék bekérését* a szaktanszékekről, és azok beépítését *Az osztatlan tanárképzés záróvizsga témakörei-és a hozzá kapcsolódó kötelező és ajánlott irodalomjegyzék dokumentumba.*